

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์ Nakhbat Paritat Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2567 Vol. 16 No. 1 January - April 2024

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจิว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: November 9, 2023

Revised: March 10, 2024

Accepted: April 22, 2024

บทบาทหน้าที่เรื่องเล่า ตำนาน อ่าเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

Roles and Functions of Stories and Myths of Lansaka District,
Nakhon Si Thammarat Province

จุไรรัตน์ รัตติโชติ*

วรเวช ว่องศิริ

สุธี โส้ปะกลาง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Jurairat_rat@nstru.ac.th

Jurirat Rattichot*

Worawet Wongsiri

Suthee Sopalang

The Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่เรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลลายลักษณ์ ข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า ตำนาน เก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่วิจัยในอำเภอ ลานสกา ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป การตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ปี เพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องเล่า ตำนานของ ชุมชนโดยแท้จริง เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หรือชาวบ้าน ที่มีความรู้ในการถ่ายทอดเรื่องเล่า ตำนานเป็นอย่างดี และนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบบทบาทหน้าที่เรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาท หน้าที่ด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ เรื่องเล่า ตำนานจะมีความเกี่ยวข้องกับการประกอบอาชีพที่ต้องอาศัยการ พึ่งพิงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ให้ช่วยคุ้มครองให้แคล้วคลาดปลอดภัย 2) บทบาทหน้าที่ในด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ทั้งในเรื่องของวัฒนธรรม ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวภาคใต้ รวมไปถึงพิธีกรรมการบวงสรวง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ความเคารพนับถือของชาวบ้านก่อให้เกิดพิธีกรรมตามความเชื่อเพื่อบูชาและแก้บนต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านเรื่องราวในเชิงวรรณคดี 3) บทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เชื่อมโยงกับ ประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชน การกำเนิดชุมชน ความเป็นมาของการสร้างสถานที่สำคัญในชุมชน และ 4) บทบาท หน้าที่ด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม เรื่องเล่า ตำนานก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในชุมชนให้หลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกัน

คำสำคัญ: บทบาทหน้าที่; เรื่องเล่า; ตำนาน

Abstract

This research aimed to study the roles and functions of stories and myths of Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province. This research is a qualitative research method, researching and compiling both written data and field data, including documents and research related to stories and legends. Field data was collected in the research area using participant observation, non-participant observation, and in-depth interviews with 30 key informants aged 40 years and over. There have been settlements in the area for at least 10 years to obtain information on stories and true legends of the community. They must be folk philosophers, community leaders, or villagers who have good knowledge in conveying stories and legends and presenting research results descriptively and analytically.

The research showed that the stories and Myths in Lansaka have four roles: 1. Lifestyle and Career: the stories and myths were relevant to the careers relying on sacred things used to protect and keep safe. 2. Its role is to provide knowledge, transferring culture in terms of culture and traditions related to the way of life of southern people, including rituals for sacrificing sacred things, and the respect and respect of the villagers create rituals according to beliefs. To worship and make offerings to sacred things and to transmit culture through literary stories. 3. The role and responsibility of local history education are connected to history. The history of the community, the origins of the community, and the history of the creation of important places in the community. 4. Roles and duties in building social relationships, stories, and legends create relationships in the community that unite them as one.

Keywords: Role and Duty; Story; Myth

บทนำ

เรื่องเล่า ตำนานเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะที่ถ่ายทอดด้วยการจดจำและเล่าต่อ ๆ กันมา เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ทรงคุณค่าถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่น เรื่องเล่า ตำนานจึงเป็นคำตอบอย่างหนึ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์คิดค้นขึ้นมาเพื่ออธิบายเรื่องราว อีกทั้งยังเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษย์ในทุกสังคม ไม่ว่าจะในโลกตะวันตกหรือโลกตะวันออกก็ล้วนมีตำนานเล่าขานสืบต่อกันมาเป็นเวลาช้านานแทบทั้งสิ้น ลักษณะเช่นนี้จึงทำให้ตำนานเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมมนุษย์ เนื่องจากสามารถแสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงาม ความมีระเบียบประเพณีของสังคม ตลอดจนภูมิปัญญาของกลุ่มชนได้อีกประการหนึ่ง (Hongsuwan, 2008) ตำนานเป็นเรื่องเล่าที่สังคมใช้สร้างฐานทางศีลธรรม และสร้างคำอธิบายและเหตุผลในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ในกลุ่มชนนั้น ๆ (Na Thalang, 2014) เรื่องเล่า ตำนาน จึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการถ่ายทอดการเรียนรู้และมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตของสังคมหรือชุมชนนั้น ทำให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้ประวัติความเป็นมา ส่งผลให้คนในชุมชนรักถิ่นเกิดและมีความภาคภูมิใจเกี่ยวกับรากเหง้าของตนเอง

อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่หนึ่งที่มีเรื่องเล่า ตำนานที่แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ วัตถุประสงค์สิทธิ์ เทศศักดิ์สิทธิ์ บุคคลศักดิ์สิทธิ์ เช่นเรื่องเล่าเรื่อง เทวดาหน้าช้างในพื้นที่ตำบลท่าดี เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำบ้านท่าใหญ่ ตำบลท่าดี เป็นที่นับถือของชาวบ้านในพื้นที่และคนต่างจังหวัด เวลากราบไหว้วันมีสการ บนบานขอพร ทวดหน้าช้างก็จะคุ้มครองป้องกันภัย เวลาหนึ่งตระกูล โนรา เดินทางผ่านก็ต้องกราบไหว้ และรำถวาย หรือจะเดินทางไกลไม่ว่าจะไปไหน จุดเทียน จุดธูป 9 ดอก หรือเรื่องเล่าเรื่องพ่อท่านหมึก ในตำบลเขาแก้วที่เป็นที่นับถือของทหาร มีเรื่องเล่าที่กล่าวขานถึงชื่อเสียงของท่านว่า สมัยสงครามเวียดนามสมัยนั้นท่านจะมีชื่อเสียง ถ้าทหารต้องการให้แคล้วคลาดจากศึกสงครามต้องนึกถึงพ่อท่านหมึก ใครที่นำเหรียญของท่านอาจารย์ไปด้วยจะปลอดภัยกลับมา สำหรับเรื่องเล่าเรื่องถ้าแก้วสุรگانต์ในอำเภอเขาแก้ว ชาวบ้านมีความเชื่อว่าเป็นถิ่นที่มีน้ำยาศักดิ์สิทธิ์อยู่ 3 บ่อ ใครผ่านมาทางถ้าแก้วสุรگانต์ก็จะบนบานและไหว้แสดงความเคารพ แต่การบนบานนั้นก็ไม่มีการแก้ ตอนหลังปิดประกาศคืนที่ของชุมชนให้กับอุทยานและได้ปิดการท่องเที่ยว

เรื่องเล่า ตำนานจึงเปรียบเสมือนบันทึกประวัติศาสตร์ของหมู่บ้าน มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะที่เป็นต้นทุนทางวัฒนธรรมสะท้อนให้เห็นค่านิยม วัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ อธิบายสภาพการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เรื่องเล่า ตำนานในพื้นที่อำเภอลานสกา ปัจจุบันยังไม่มีมีการเก็บรวบรวมข้อมูลในด้านนี้อย่างเป็นระบบ มีเพียงการเล่าสืบต่อกันมาด้วยวาจาและที่เป็นลายลักษณ์อักษรเพียงบางส่วน จึงจำเป็นต้องมีการเก็บรวบรวมศึกษาวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาท้องถิ่น ส่งผลให้ทุนทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้รับการอนุรักษ์ สืบสาน และต่อยอดอย่างสร้างสรรค์และยั่งยืน อีกทั้งงานวิจัยยังทำให้ผู้อ่านเกิดความตระหนัก เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการสืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมที่สำคัญให้ดำรงอยู่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาบทบาทหน้าที่เรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามท่าน และคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เลขที่โครงการวิจัย REC 018/64

ขั้นรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าและเรียบเรียงข้อมูลทั้งที่เป็นข้อมูลลายลักษณ์ ข้อมูลภาคสนาม รวมทั้งเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า ตำนาน ดังนี้

1. สํารวจวิทยานิพนธ์ งานวิจัย เอกสารลายลักษณะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเล่า ตำนาน และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเรื่องเล่า ตำนาน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Direct observation) เพื่อรู้และเข้าใจวัฒนธรรม การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังต่อไปนี้ เก็บข้อมูลภาคสนามในพื้นที่วิจัยในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้วยวิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) โดยเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น งานประเพณีประจำปี การประกอบพิธีกรรม ต่าง ๆ เพื่อให้เห็นพฤติกรรมการแสดงออก วัฒนธรรม ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ในชุมชน และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Direct observation) เพื่อรู้และเข้าใจวัฒนธรรม และการสัมภาษณ์ (Interview) ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่วิจัยในประเด็นเรื่องเล่า ตำนาน โดยใช้เทคนิควิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-dept interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 30 คน โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบเจาะจง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีอายุ 40 ปีขึ้นไป เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หรือชาวบ้าน เติบโตและตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่า 10 ปี ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเรื่องเล่า ตำนาน ของชุมชนอย่างแท้จริง เป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอดเรื่องเล่า ตำนาน ออกมาเป็นเรื่องราวได้ ผู้วิจัยตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลด้วยวิธี Investigator Triangulation โดยนำข้อมูลไปให้ผู้ให้ข้อมูลและสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลซ้ำอีกครั้งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงและใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลเรื่องเดียวกันจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย แสวงหาความน่าเชื่อถือของข้อมูลจากแหล่งที่แตกต่างกัน และการสนทนากลุ่ม (Focus group)

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content analysis) ทั้งประเภทลายลักษณ์และมุขปาฐะ โดยเชื่อมโยงกับแนวคิดที่ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ วิเคราะห์บทบาทหน้าที่เรื่องเล่า ตำนาน โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ผ่านการรับรู้เรื่องเล่า ตำนาน ซึ่งมีนัยของความหมายที่แสดงออกถึงการสร้างความสัมพันธ์ในสังคม การมีวัฒนธรรมความเชื่อทางพุทธศาสนา การปฏิบัติต่อประเพณีพิธีกรรม การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในชุมชน

ขั้นนำเสนอผลการวิจัย

ขั้นการนำเสนอผลการวิจัย ผู้วิจัยได้เรียบเรียงการวิจัย สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical description)

สรุปผลการวิจัย

บทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราชปรากฏ 4 ด้าน ได้แก่ 1) บทบาทหน้าที่ด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ 2) บทบาทหน้าที่ในด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม 3) บทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และ 4) บทบาทหน้าที่ด้านการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ

อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีเรื่องเล่า ตำนาน ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพหลายอาชีพด้วยกัน ได้แก่อาชีพ การทำนา การทำสวน และการทำเหมืองแร่ อาชีพการทำนาปรากฏในเรื่องเล่า เรื่องตำนาน ตาม่วงทอง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านในพื้นที่ตำบลท่าดี ตามเรื่องเล่าบอกว่าหากใครจะทำนาได้ได้ผลผลิตดีจะต้องไม่ลบหลู่คู่มหันตตาม่วงทอง หากใครนับถือ ก่อนจะทำนาเอาอาหารไปถวายตาม่วงทอง นาก็จะได้ผลผลิตที่ดี เรื่องเล่าดังกล่าว บ่งบอกวิถีชีวิตอาชีพการทำนา ซึ่งเป็นวิถีชีวิตของชาวบ้านชุมชน

ตำบลท่าดี ที่อยู่คู่กับธรรมชาติและสืบทอดกันมารุ่นสู่รุ่น แม้ว่าอาชีพการทำนาในปัจจุบันจะลดน้อยลงไป แต่ก็ยังมีความสำคัญกับการดำรงชีวิตอีกทั้งมีความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่เกี่ยวข้องกับวิถีการทำนาจนถึงปัจจุบัน

นอกจากอาชีพการทำนาแล้วในพื้นที่อำเภอลานสกา ยังประกอบอาชีพการทำสวน และล่าสัตว์ โดยเฉพาะเขตพื้นที่ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีหุบเขาเป็นผืนป่าขนาดใหญ่ จึงมีเรื่องเล่าที่เกี่ยวข้องกับอาชีพดังกล่าว คือเรื่องเล่าเรื่องทวดมอ และเรื่องเล่าเรื่องตาหลวงส่องยายทองแจ่ม มีบทบาทต่อชาวสวน เวลาชาวบ้านเข้าป่าไปหาสัตว์หรือไปทำสวนต้องเอ่ยชื่อขอพร และต้องตั้งของบูชาซึ่งส่วนใหญ่จะตั้งเป็นข้าวต้มเป็ยกซึ่งเป็นของชอบของทวด ชาวบ้านศรัทธาและเชื่อว่าทวดมอ ตาหลวงส่องกับยายทองแจ่มซึ่งเป็นภรรยาของตาหลวงคอยปกป้องดูแลลูกหลานให้แคล้วคลาดปลอดภัย นอกจากนี้ชาวบ้านยังนิยมไหว้ทวดมอหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต เพื่อเป็นการขอบคุณสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยให้ผลผลิตงดงาม

นอกจากนี้ยังมีอาชีพการทำเหมืองแร่ ในเขตหมู่ 3 ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา พื้นที่ตั้งแต่บริเวณหลังวัดศิริกัณฑ์จนจรดเขาธงคือพื้นที่ที่มีแหล่งแร่ดีบุก จากเรื่องเล่าแม่นางพังทราย เวลาชาวบ้านไปขุดหาแร่จะขอพรจากแม่นางพังทรายให้เจอสายแร่ สายแร่ยกเลิกไปเพราะดีบุกราคาถูก

จากเรื่องเล่า ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตการประกอบอาชีพ สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ด้านวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในพื้นที่ที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการประกอบอาชีพ อาชีพในชุมชนที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพพื้นที่ในอำเภอลานสกา วิถีชีวิตและการประกอบอาชีพจะเกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตร ไม่ว่าจะเป็นทำนา หรือทำสวน

2. บทบาทหน้าที่ในด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม

เรื่องเล่า ตำนาน ในอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่ในด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมและประเพณี ทั้งในเรื่องของวัฒนธรรมด้านการแสดง วัฒนธรรมด้านอาหาร ประเพณีด้านการชกพระ ประเพณีการถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และพิธีกรรมการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ วัฒนธรรมด้านการแสดงโนราห์และทบยาวปรากฏในเรื่องเล่าหลายเรื่อง เช่น เรื่องทวดลวน เรื่องพ่อท่านในบัว ตาหลวงส่องยายทองแจ่ม และเทวดาหน้าข้าง ในเรื่องเล่าดังกล่าวมีการพูดถึงเรื่องการแก้บนซึ่งนิยมแก้บนด้วยการรำโนราห์ และรับหนังตะลุงมาแสดง การแสดงโนราห์ และทบยาวเป็นสิ่งที่ท่านชอบ หรือเรื่องเล่า พ่อท่านในบัว บุคคลศักดิ์สิทธิ์ ตำบลท่าดี ที่กล่าวว่า “นอกจากนี้ชาวบ้านยังเล่าต่อ ๆ กันมาว่าเมื่อสมัยก่อนหนังตะลุง โนราห์ จะไปแสดงที่ไหนจะแบกเครื่องตีกลองไปตามถนน ถ้าผ่านหน้าวัดดินดอนแล้วต้องรำถวายท่านในบัว ไม่รำไม่ได้จะมีเหตุ” (Phongkrathung, Interview, April 28, 2022) ทั้งนี้ยังสอดคล้องกับเรื่องเล่าของ ตาหลวงส่อง ยายทองแจ่ม บุคคลศักดิ์สิทธิ์ประจำน้ำตกกระโรม ตำบลเขาแก้ว “ตอนนำตาหลวงส่องขึ้นไปมีกลองยาวนำขบวน เอาไปตั้งทางขึ้นน้ำตกกระโรมใต้โคนต้นไม้ เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่คนในตำบลให้การเคารพนับถือ” (Phonhiran, Interview, March 5, 2022) รวมถึงเรื่องเล่าเทวดาหน้าข้างของตำบลท่าดี ใครผ่านไปมาก็ต้องกราบไหว้บูชา ให้ท่านคุ้มครอง วันที่ 11 เมษายน เป็นประจำทุกปีจะนิมนต์พระสงฆ์มา 5 รูป ให้ชยันโต และมีการรดน้ำผู้สูงอายุทุกปี บางปีก็รับหนังตะลุง รับโนราห์มาแสดง

จะเห็นได้ว่าเรื่องเล่าดังกล่าวสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์วัฒนธรรมของชาวภาคใต้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านการแสดงหนังตะลุงซึ่งเป็นศิลปะการแสดงประจำท้องถิ่นอย่างหนึ่งของชุมชน เป็นการเล่าเรื่องราวที่ผูกร้อยเป็นนิยายดำเนินเรื่องด้วยบทร้อยกรองที่ซับซ้อนเป็นสำเนียงท้องถิ่น ส่วนโนราห์ศิลปะพื้นเมืองของภาคใต้ มีแม่บททำรำอย่างเดียวกับละครชาตรี รวมถึงการแสดงรำทบยาวหรือคนทั่วไปเรียกว่า กลองยาว ศิลปวัฒนธรรมด้านดนตรีที่บ่งบอกเอกลักษณ์ของชาวภาคใต้ที่นำเอาวัฒนธรรมด้านหนังตะลุงและโนราห์ร่วมในการแสดงกลองยาว มาบรรเลงในงานประเพณีหรืองานพิธีตามความเชื่อของคนในท้องถิ่น ประกอบกับมีชาวบ้านในท้องถิ่นที่สามารถแสดงหนังตะลุงรำโนราห์และทบยาวได้ด้วย จึงนำเอาการแสดงดังกล่าวมาเป็นส่วนหนึ่งของการแก้บนและบูชา

สำหรับบทบาทหน้าที่ด้านการถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านอาหารปรากฏในเรื่องเล่าเรื่อง ทวดลวน เรื่องเล่าเรื่อง ตานาค ตาม่วงทอง เรื่องเล่าเรื่องทวดมอ เรื่องเล่าเรื่องตาหมอ และตำนานตาขุนพล ที่ได้กล่าวถึงการให้ความรู้ และ

การถ่ายทอดวัฒนธรรมด้านอาหารของคนโบราณว่าเมื่อมีการขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์ดังกล่าว และได้สำเร็จดังที่บนบานไว้ ชาวบ้านในพื้นที่อำเภอลานสกา จะนิยมแก้บนด้วยข้าวต้มเป็ยกซึ่งทำมาจากข้าวต้มเปล่า ๆ หรือข้าวต้มเป็ยกใส่น้ำตาล

เรื่องเล่า ตำนาน ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมด้านการรับประทานอาหารของคนสมัยก่อนว่านิยมบริโภคข้าวต้มเป็ยก หรือข้าวเป็ยกที่ใส่น้ำตาล ตามความเชื่อเป็นอาหารโบราณในสมัยพุทธกาลที่มาจากข้าวมธุปายาส หมายถึง ข้าวชนิดหนึ่งที่หุงเจือด้วยน้ำหรือน้ำนมและน้ำตาล ที่นางสุชาดาปรุงขึ้นเพื่อถวายแก่เจ้าชายสิทธัตถะก่อนที่พระองค์จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า แต่เดิมจะเรียกว่าข้าวเคล้านม หรือข้าวคลุกนม ต่อมาภายหลังเรียกว่าขนม และเปลี่ยนจากการใช้วัตถุดิบจากนมไปใช้กะทิให้เข้ากับวัตถุดิบธรรมชาติ และการรับประทานของคนในชุมชน

นอกจากนี้ยังปรากฏบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมเรื่องประเพณีการชักพระ มีตำนานสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ศรัทธา เกิดบทบาทหน้าที่ในด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ไปยังรุ่นต่อรุ่น คือ พระลากวัดพัทธเสมา หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าพระลากวัดเสมาในพื้นที่ตำบลท่าดี อำเภอลานสกา เป็นพระพุทธรูปปางยืนอุ้มบาตร เนื้อทอง มีชื่อว่า “พระอิศระชัย” “การชักพระลากวัดเสมาเป็นประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมาแต่โบราณ เมื่อถึงวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 ของทุกปี ซึ่งตรงกับวันออกพรรษา ชาวบ้านจะอันเชิญพระลากออกจากวิหารขึ้นประดิษฐานบนเรือพระ (ที่ไม่มีล้อเลื่อนอย่างปัจจุบัน) เพื่อให้พุทธศาสนิกชนได้ตักบาตร เรียกว่าตักบาตรหน้าล้อ ตั้งแต่วางรุ่งจนถึงเวลาเช้า หลังจากนั้นชาวบ้านก็ชวนกันลากพระลงในลำคลองข้างวัด” (Petchu & Team, 2014, p. 246)

ตำนานที่สอดคล้องกับเรื่องราวของพระลากวัดพัทธเสมา คือ พระลากวัดจันทร์ชาวบ้านเล่าต่อ ๆ กันมาว่า พระลากวัดจันทร์กับพระลากวัดเสมาพระสองวัดนี้ถ้าปีไหนไม่ลากให้มาชนกันข้าวในนาจะไม่สมบูรณ์ หรือชาวบ้านเรียกว่าข้าวเห็ด จะเห็นได้ว่าชาวบ้านชุมชนตำบลท่าดี มีการบอกเล่าให้ความรู้เรื่องราวการบูชาพระลาก อันเป็นประเพณีโบราณและอาจถือได้ว่าเป็นหนึ่งเดียวในโลก โดยอันเชิญพระพุทธรูปปางอุ้มบาตรขึ้นประดิษฐานบนบุษบกในเรือ แล้วทำการลากไปตามลำน้ำ สมัยก่อนวัดพัทธเสมาและวัดจันทร์มีคลองศิ่วงที่ติดต่อกันเชื่อมถึงกันได้จึงมีการนำเรือลากในคลองศิ่วง ให้ชาวบ้านได้ร่วมทำบุญ กราบไหว้บูชา และสร้างความรัก ความสามัคคี ความพร้อมเพรียงในการช่วยกันลากเรือพระทางน้ำของชาวบ้านในชุมชน แต่ในปัจจุบันไม่สามารถชักพระทางน้ำของทั้งสองวัดให้เข้าหากันได้ เนื่องจากมีการปรับแต่งสถานที่บริเวณคลองศิ่วงจนกระทั่งมีสายน้ำที่แปรเปลี่ยนไป อีกทั้งมีการตักบาตรที่เป็นประเพณีมีการยึดถือสืบต่อกันมาด้วย ตำนานดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นถึงบทบาทหน้าที่การให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่สืบเนื่องมาจากความเลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาของพุทธศาสนิกชน

มีตำนานหนึ่งสะท้อนถึงบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านเรื่องราวในเชิงวรรณคดีแฝงด้วยความเชื่อตามศาสนาพราหมณ์-ฮินดู เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ประจำตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช นั่นก็คือ หินรอยควาย ตามเรื่องเล่าตอนหนึ่งคือ “เมื่อทรมพิโตขึ้นจึงออกจากถ้ำมาเจอรอยเท้าทรพาที่เคยมาหากินแถวหน้าถ้ำและเหยียบเป็นรอยไว้ ทรมพิจึงมาวัดรอยเท้า จนเกิดเป็น “หินรอยควาย” เมื่อเห็นว่ามีขนาดเท่ากันก็ออกตามหาทรพาเพื่อต่อสู้ ในที่สุดทรมพิฆ่าทรพาตาย” (Sakthani, Interview, February 25, 2022)

จะเห็นได้ว่าเรื่องเล่า หินรอยควาย มีท้องเรื่องที่น่ามาจากรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ โดยเชื่อกันว่าการใช้เรื่องราวจากรรณคดีมาร้อยเรียงเป็นประวัติความเป็นมาของหินรอยควาย เพื่อให้เกิดความน่าสนใจ ชวนให้ติดตาม หินรอยควายจะอยู่ในบริเวณใกล้กับถ้ำแก้วสุรگانต์อันเป็นที่พักของคนโบราณ ในการเดินทางไปสร้างพระบรมธาตุ อีกทั้งยังเป็นการแสดงถึงบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านเรื่องราวเชิงวรรณคดี ให้ข้อคิดคติเตือนใจตามหลักศาสนาที่สอนให้ทุกคนทำความดี

ยังมีบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม เกี่ยวกับพิธีการถือน้ำจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ คือ ห้วยปากเทวดานาคราช ในพื้นที่ตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา โดยมีตำนานกล่าวไว้ว่า น้ำในห้วยเทวดานาคราชใช้ในพิธีองการแข่งน้ำในสมัยกรุงศรีอยุธยา เพื่อเป็นการปรามข้าราชการทหาร ให้มีความจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ และก็มีมาช่วงหลังใช้ในพิธีการทำหวนะโม จะใช้น้ำจากห้วยนาคราชไปทำพิธีที่วัดพระธาตุ ทำให้ทราบว่ามีน้ำจากสถานที่

ศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ ถูกนำไปใช้ประกอบพิธีกรรมตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา การถือน้ำเป็นพิธีการสาบานตนว่าจะจงรักภักดีต่อพระมหากษัตริย์ อีกทั้งยังปรากฏเป็นวรรณคดีที่เก่าแก่ที่สุดสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนต้นที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร แม้แต่พระมหากษัตริย์และข้าราชการก็ให้ความสำคัญกับน้ำศักดิ์สิทธิ์นี้ กระทั่งจนถึงสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นต้นมาจนถึงทุกวันนี้ ดังเรื่องเล่าอีกตอนหนึ่งว่า “รัชกาลที่ 6 มาประพาสน้ำตกกระโรม ก็ให้ทหารมาทำถนนเชื่อมไปน้ำตกกระโรมแล้วก็มาผ่านที่แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ป่านาคราช” (Sakthani, Interview, February 25, 2022) ดังนั้นตำนานห้วยปากเทวดานาคราช พิธีการถือน้ำศักดิ์สิทธิ์จึงเป็นบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ที่ทำให้บุคคลทั่วไปได้รู้จักถึงประวัติความเป็นมา ความสำคัญของสถานที่

นอกจากนี้ตำบลขุนทะเล ก็มีตำนานความศักดิ์สิทธิ์ ที่มีบทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรมเกี่ยวกับพิธีการบวงสรวงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จากตำนานอนุสาวรีย์ตาขุนพล ที่กล่าวว่า “การจัดพิธีสมโภชน์พ่อตาขุนพลจะจัดขึ้นทุกปี ทุกวันที่ 28 พฤษภาคม ขึ้นเดือน 6 หรือเดือน 9 จะมีการบวงสรวงตาขุนพลของผู้ที่นับถือ และแก้บนด้วยอาวุธจำลอง มวย หนังตะลุง โนราห์ หมากพลู” (Chanaduang, Interview, February 5, 2022)

จะเห็นได้ว่าพิธีกรรมการบวงสรวงเป็นกิจกรรมหนึ่งทางวัฒนธรรมเป็นการขอพรสร้างความเป็นสิริมงคล ความสุข ความสำเร็จ สร้างขวัญและกำลังใจในการดำเนินชีวิต ความสามัคคีแก่ชาวบ้านในชุมชน ซึ่งมักจะมีเครื่องบูชาหรือเครื่องเซ่นไหว้ต่าง ๆ และสิ่งสำคัญก็คือขณะเข้าพิธีบวงสรวงต้องทำจิตใจให้สงบ คิดในสิ่งดี ๆ และมีความตั้งใจ ทุกอย่างก็จะสัมฤทธิ์ผล ประสบความสำเร็จตามความปรารถนา และการบวงสรวงต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ยังคงสืบทอดต่อ ๆ กันมาถึงปัจจุบัน

3. บทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

บทบาทหน้าที่ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากเรื่องเล่า ตำนานในพื้นที่อำเภอลานสกา ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐาน ความเป็นมาของชุมชน และสถานที่สำคัญต่าง ๆ

บทบาทหน้าที่ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นปรากฏในเรื่องเล่า ตำนานหลายเรื่องด้วยกัน เช่น เรื่องเล่าเทวดาหน้าช้าง จากการสัมภาษณ์คนในชุมชนตำบลท่าดี (แต่เดิมเรียกชาวตำบลท่าดีว่าชาวเหนือหรือคนเหนือ) สถานที่ตั้งของเทวดาหน้าช้างจะเป็นเส้นทางสัญจรของชาวตำบลท่าดี เป็นถนนทางผ่านเข้าออก และมีแม่น้ำท่าดีเป็นทางสัญจรไปสู่สถานที่ต่าง ๆ เช่น ตำบลท่าดี เมืองนครศรีธรรมราช เมืองปากพูนัง และออกสู่ทะเล จึงทำให้ทราบว่ามีความสำคัญของคนในท้องถิ่นและต่างท้องถิ่น รวมถึงต่างเชื้อชาติ ศาสนา และต่างความเชื่อต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เดินทางเข้ามาติดต่อค้าขาย ฟันน้ำอ้าย จนกลายเป็นชาวตำบลท่าดีร่วมกัน

บทบาทหน้าที่ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของชาวชุมชนตำบลท่าดี ยังปรากฏในเรื่องเล่าเรื่องพ่อท่านในบัว อดีตเจ้าอาวาสวัดดินดอน เรื่องเล่ากล่าวถึงพระยานคร เจ้าเมืองนครศรีธรรมราชในอดีต ได้เข้ามามีบทบาทในพื้นที่ชุมชนตำบลท่าดี และในเรื่องเล่ากล่าวถึง ช้างพลาย ทำให้รับรู้ได้ว่าคนในสมัยก่อนแถบอำเภอลานสกา จะมีความผูกพันกับช้าง แม้แต่ชื่อบ้านนามเมืองที่มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอลานสกา ยังมีชื่อว่าอำเภอช้างกลาง และตำบลหลักช้าง ก็เป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าพื้นที่บริเวณดังกล่าวมีช้างอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ด้วยสภาพภูมิประเทศเป็นที่ราบเชิงเขา มีสายน้ำหลายสายตัดผ่าน การเดินทางสัญจรในอดีตจึงจำเป็นต้องใช้ช้างเป็นพาหนะ

นอกจากนี้ในตำบลเขาแก้วยังมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของชุมชน ดังตำนานห้วยปากเทวดานาคราช หรือชาวบ้านเรียกว่า ปากน้ำเทวดา ตั้งอยู่หมู่ที่ 4 ตำบลเขาแก้ว เป็นแหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ 1 ใน 6 แหล่งของจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีตำนานกล่าวไว้ว่าในหลวงเสด็จผ่านทางมาประทับช้างสมัยก่อนชาวบ้านเรียกท่าช้างเพราะในอดีตเป็นที่อาบน้ำช้างรัชกาลที่ 6 มาประพาสน้ำตกกระโรม ได้ให้ทหารมาทำถนนเชื่อมไปน้ำตกกระโรมแล้วก็มาผ่านที่แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์ป่านาคราช แต่เกิดปัญหาเรื่องของเครื่องจักรไม่สามารถทำงานสร้างถนนได้ จึงทำพิธีขอมาสร้างพระพุทธรูปปฏิมาพุทธเจ้าปางพระนาคปรก 7 เศียร ถวายไว้ที่ห้วยปากนาคราช ด้านหลังก็เป็นพระราชลัญจกรของรัชกาลที่ 6 ชาวบ้านเชื่อว่าเทวดาเป็นนุเจ้าที่เจ้าทาง ห้วยปากเทวดานาคราช

เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ และถือเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่สำคัญชาวบ้านตำบลเขาแก้วได้แสดงบทบาทหน้าที่ในการใช้น้ำในห้วยเทวดานาคราช ซึ่งเชื่อกันว่าเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ รวมไปถึงเหล่าข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ยังนำน้ำแห่งนี้ไปประกอบพิธีกรรมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

บทบาทหน้าที่ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นจากสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ บุคคลศักดิ์สิทธิ์ ยังปรากฏในตำนานสำนักสงฆ์พ่อท่านคล้ายเขารองและตำนานบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์พ่อท่านคล้าย สำนักสงฆ์พ่อท่านคล้ายเขารองเป็นสำนักสงฆ์ที่มีบรรยากาศเหมาะแก่การปฏิบัติธรรม และบริเวณใกล้เคียงจะมีบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์พ่อท่านคล้าย เป็นที่หยุดพักของผู้เดินทางผ่านจากพื้นที่อำเภอลานสกาและอำเภอฉวาง บริเวณนี้สมัยก่อนการเดินทางมีความยากลำบากเพราะเป็นป่าทึบ จึงได้สร้างสถานที่สำหรับหยุดพักของผู้เดินทาง ซึ่งปัจจุบันเป็นประตูสู่เส้นทางไปยังจังหวัดนครศรีธรรมราช มีผู้สัญจรไปมาได้หยุดพักและร่วมทำบุญ ณ รูปเหมือนของพ่อท่านคล้าย ท่านเป็นผู้ก่อให้เกิดเส้นทางจากอำเภอฉวางสู่อำเภอลานสกา ผ่านตำบลเขาแก้ว พ่อท่านคล้ายเป็นบุคคลศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้เดินทาง และเป็นสถานที่ทำบุญของชุมชนที่อยู่ทั้งใกล้ไกล ตำนานของสำนักสงฆ์และบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ สามารถบอกถึงบทบาทหน้าที่ของการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นได้ ตำนานดังกล่าวเป็นการบ่งบอกถึงสภาพภูมิประเทศที่เป็นจุดเชื่อมต่อของทั้งสองอำเภอ และด้วยบารมีพ่อท่านคล้ายทำให้ชาวบ้านต่างร่วมมือร่วมใจที่จะทำให้การเชื่อมต่อทั้งสองอำเภอและการเข้าสู่จังหวัดนครศรีธรรมราชมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

เรื่องเล่า ตำนาน ในพื้นที่ตำบลลานสกา เรื่องเล่าพ่อท่านขาบ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของการสร้างวัดน้ำรอบหลังใหม่หลังได้รับความเสียหายจากอุทกภัยปี พ.ศ. 2518 และทราบว่าท่านได้บริจาคที่ดินให้โรงเรียนวัดน้ำรอบเพื่อสร้างโรงเรียน รับรู้ประวัติความเป็นมาของวัดและโรงเรียนในชุมชนและก่อให้เกิดเป็นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นบริเวณตำบลลานสกา ยังมีเรื่องเล่าที่สะท้อนมายังประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ดังเรื่องเล่า เทวดาเขาช้างสีในตอนที่ว่า “เขาช้างสีบริเวณแห่งนี้ในอดีตเป็นพื้นที่สำหรับพักช้างหรืออาบน้ำช้างหลวงหรือช้างพระเจ้าศรีธรรมโศกราช เป็นพื้นที่เชื่อมโยงระหว่างอำเภอลานสกาและอำเภอร่อนพิบูลย์” (Plengsang, Interview, February, 25 2022) เรื่องเล่านี้ได้บ่งบอกถึงพื้นที่ดังกล่าวว่ามีประวัติความเป็นมาอันยาวนานตั้งแต่ครั้งพระเจ้าศรีธรรมโศกราชย้ายเมืองมายังต้นน้ำ ปักหลักสร้างเมืองอยู่ใกล้ ๆ วัดลานสกา ซึ่งเคยเป็นร่องรอยของเมืองเก่า

สำหรับตำนานที่สะท้อนถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในตำบลขุนทะเล มีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ได้แก่ อนุสาวรีย์ตาขุนพล ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ต่อการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น สาเหตุที่ตาขุนพลได้ตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่ตำบลขุนทะเล จากอดีตตามสมุดประวัติศาสตร์ของนครศรีธรรมราช เล่ากันว่าครั้งพระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้ทรงอพยพโยกย้ายราษฎรพร้อมด้วยข้าทาสบริวารฝ่ายหน้าฝ่ายใน ลงไปสร้างบ้านแปงเมืองใหม่ที่สันหาดทรายแก้วคือวัดพระมหาธาตุเมืองนครศรีธรรมราชในปัจจุบันที่เป็นเป็นศูนย์กลางของสันทราย และราวปี พ.ศ. 1099 พระเจ้าศรีธรรมโศกราช พระองค์ได้ทรงนำไพร่พลและราษฎรหนีตายจากโรคห่า (อหิวาตกโรค) (Chancharung, February 11, 2022) ขึ้นไปอาศัยอยู่บนเขาที่เรียกว่า “เขาวัง” และมีความเชื่อกันว่าการรักษาไข้ห่าไข้หวัดหวนนะโมปิดเป่าซึ่งพื้นที่เขาวังสามารถทำให้มองเห็นแม่น้ำขนาดใหญ่ เห็นพื้นที่ที่กว้างใหญ่ไพศาลจากริมเขาวังเชื่อมไปจนถึงอ่าวไทย และในพื้นที่นี้มีการสร้างตำหนักเขาวังหรือที่เรียกว่าเขาวังใน จนเป็นที่มาของการเขียนคำขวัญตำบลของอาจารย์ป้อมที่เขียนว่า “เมืองคอนแรกตั้ง พระตำหนักเขาวัง ถ้าน้ำชื้อดั่ง มังคุดพันปี ฝ่ายเขื่อนน้ำล้น ตาขุนพลเรื่องศรี” (Karnchana, Interview, February 12, 2022) อนุสาวรีย์พ่อตาขุนพลหรือที่ชาวบ้านเรียกว่า เป็นอนุสาวรีย์ที่สร้างมาแล้วมากกว่า 17 ปี ตั้งอยู่หมู่ที่ 3 ตำบลขุนทะเล อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และจากหนังสือบันทึก 100 ปี อำเภอลานสกาได้กล่าวถึงที่มาของอนุสาวรีย์ตาขุนพลจากคำเล่าขานต่อกันมาว่า ตาขุนพลหรือหมื่นไกรพลชั้น 1 เป็นทหารเอกหรือแม่ทัพของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช (Petchu & Team, 2014, P. 246) ซึ่งหมื่นไกรพลชั้น 1 ใน 4 คน ของแม่ทัพคนสำคัญของพระเจ้าศรีธรรมโศกราช เก่งกล้าในพิชัยสงคราม และได้รับการแต่งตั้งให้ดูแลบริเวณทางตะวันออกของวัง และเป็นนักรบคู่พระทัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราช แต่เมื่อเหตุการณ์เข้าสู่ภาวะปกติจากการสู้รบและโรคห่า หมื่นไกรพลชั้น 1 ก็ได้ทูลขอพระเจ้าศรีธรรมโศกราชว่าจะขออยู่ที่เขาวัง ดังนั้น

อนุสาวรีย์พ่อตาขุนพลเปรียบเสมือนสิ่งศักดิ์สิทธิ์ด้านบุคคลที่มีต่อผู้คนในพื้นที่และคนต่างถิ่น และชาวบ้านยังเชื่อกันว่า ตาขุนพลยังคงปกปักรักษาลูกหลานชาวลานสกา รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ต้นกำเนิดของประวัติตำบลมาจนถึงทุกวันนี้

ตำนานอีกหนึ่งเรื่องหนึ่งที่มีความสำคัญและเป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญของตำบลลานสกา คือวังโบราณ จากคำบอกเล่าว่าวังโบราณเป็นลักษณะถ้ำที่เป็นโพรงหินเข้าไปไม่ได้ สมัยพระยาศรีธรรมโศกราชอพยพไพร่พลหนีไข้ห่ามาพำนักในตำบลลานสกา นนทราชพระอนุชาได้สร้างตำหนักเป็นวังหลังที่บริเวณวังโบราณและวัดลานสกา ในปัจจุบัน มีหลักฐานและร่องรอยการพบห้วยน้ำที่เป็นเครื่องรางของขลังเพื่อป้องกันไข้ห่า และเป็นสถานที่ที่ตั้งของพระพุทธรูปศรีธรรมโศก ทำให้วังโบราณเป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ของตำบลลานสกาในปัจจุบันนี้ (Passakon, Interview, March 11, 2022)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่า ตำนาน ด้านการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของการตั้งถิ่นฐาน การเดินทางติดต่อค้าขาย วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ความเกี่ยวข้องผูกพันของคนในชุมชน ความเป็นมาของการสร้างสถานที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นวัด โรงเรียน ตำหนัก เรื่องเล่า ตำนาน ที่แสดงถึงความเป็นมาของสถานที่ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นจึงมีความสำคัญในฐานะที่ทำให้คนในพื้นที่เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง

4. บทบาทหน้าที่การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม

บทบาทหน้าที่การสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม จากเรื่องเล่า ตำนาน ในพื้นที่อำเภอลานสกา พื้นที่ตำบลขุนทะเล มีเรื่องราวเกี่ยวกับพระเจ้าศรีธรรมโศกราช และสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กัน ดังเช่น เรื่องเล่า ถ้ำน้ำวังศรีธรรมโศกราชหรือถ้ำน้ำคลุ้งเป็นแหล่งประวัติศาสตร์ที่สำคัญของจังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันตั้งอยู่ในหมู่ที่ 4 ตำบลขุนทะเล อำเภอลานสกา ถ้ำแห่งนี้จากคำบอกเล่าของชาวบ้าน สมัยที่พระเจ้าศรีธรรมโศกราชได้พาไพร่พลอพยพไปอยู่บนเขาวังชั่วคราวและได้มีการสำรวจพื้นที่บริเวณโดยรอบบริเวณเขาวังนี้คือแหล่งต้นน้ำขนาดใหญ่ และกลายมาเป็นลำคลองหล่อเลี้ยงพื้นที่ราบด้านล่าง จึงได้นำทหารเข้าไปสำรวจพื้นที่ถ้ำแห่งนั้น ซึ่งเป็นถ้ำใต้วัวเขา และให้เรียกว่า “ถ้ำน้ำวังศรีธรรมโศกราช” ภายในถ้ำจะมีการค้นพบวัตถุโบราณจำนวนมากและได้นำมาจัดแสดงไว้ที่พิพิธภัณฑสถานตำบลขุนทะเลในปัจจุบัน ต่อมาได้พัฒนาถ้ำน้ำวังศรีธรรมโศกราชแห่งนี้เป็นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ซึ่งชาวบ้านในชุมชนร่วมใจกันดูแลรักษาสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับพระเจ้าศรีธรรมโศกราช ยังมีวังโบราณตั้งอยู่หมู่ที่ 6 ตำบลลานสกา “วังโบราณเป็นลักษณะถ้ำที่เป็นโพรงหินเข้าไปไม่ได้ น้ำในถ้ำไหลจากเทือกเขาของลานสกา น้ำจะตกแล้วก็ไหลลงไประหว่างชอกหิน น้ำนี้ไปทะเลอีกถ้ำหนึ่งคือถ้ำน้ำศรีธรรมโศกราชที่ตำบลขุนทะเล และวังโบราณตรงนี้เป็นสถานที่ปลอดภัย สมัยพระยาศรีธรรมโศกราชที่อพยพไพร่พลหนีไข้ห่ามาพำนักในตำบลลานสกา นนทราชพระอนุชาได้สร้างตำหนักเป็นวังหลังที่บริเวณวังโบราณและวัดลานสกาในปัจจุบัน” (Petchu & Team, 2014, P. 246) มีหลักฐานและร่องรอยการพบห้วยน้ำที่เป็นเครื่องรางของขลังเพื่อป้องกันไข้ห่า และเป็นสถานที่ที่ตั้งของพระพุทธรูปศรีธรรมโศก ทำให้วังโบราณ เป็นสถานที่ประวัติศาสตร์ของตำบลลานสกา (Uttarit, Interview, March 18, 2022) วังโบราณเป็นสถานที่ที่บุคคลสำคัญระดับเจ้าเมืองสมัยนั้นใช้เป็นที่พักชาวบ้านในพื้นที่ จึงให้ความสำคัญ ปัจจุบันหน่วยงานราชการร่วมมือกับชาวบ้านในชุมชนในการอนุรักษ์ ดูแลรักษา แล้วก็ยังคงสภาพธรรมชาติเฉพาะอยู่ส่วนหนึ่ง

เรื่องเล่าของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์อีกแห่งที่มีการเล่าขานจากชาวบ้านตำบลลานสกา คือ วัดน้ำรอบ (เดิม) ด้วยระหว่างปี 2518 เกิดวิกฤตอุทกภัย พัดพาโรงธรรม ศาลา กุฏิไปทั้งหมด รวมถึงชาวบ้านตำบลลานสกาเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก แต่มีเพียงศาลาเดียวที่ยังรอดจากอุทกภัย อีกทั้งศาลาแห่งนั้นมีพระพุทธรูป ชาวบ้านจึงต่างพากันเรียกว่า พ่อท่านรอด ชาวบ้านมีจิตศรัทธา สร้างความสัมพันธ์กันในชุมชนโดยร่วมใจกันสร้างกุฏิพระขึ้นมาใหม่ และกรมศาสนาภิมาบูรณะวัด โดยย้ายจากวัดน้ำรอบ (เดิม) ขึ้นมาอยู่ที่สูงขึ้นอยู่หมู่ 3 ตำบลลานสกา เป็นวัดน้ำรอบ (ใหม่) และวัดในปศุศากัญจนาศรี เป็นวัดโบราณ ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลลานสกา ประชาชนชาวลานสกาได้พบรอยพระพุทธรูป

จึงได้มอบที่ดินให้แก่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารนครศรีธรรมราช และทางวัดมหาธาตุได้ส่งคณะสงฆ์ ตั้งเป็นสำนักสงฆ์ในที่ดินดังกล่าว และเปลี่ยนมาเป็นวัดในพุทธกาลจนคิริ ปัจจุบันเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย ได้รับความอุปถัมภ์จากพระครูเมธี ต่อมาพระมหาไมตรี ปภาตโน เจ้าอาวาสวัดพระนคร กับประชาชนชาวตำบลลานสกาได้ร่วมกันสร้างรูปหล่อพระพุทธรูปศิหาค่องคี่ใหญ่ที่สร้างจากโลหะ ตามแบบวัดพระมหาธาตุ มีขนาดหน้าตักกว้าง 5 เมตร ไว้ให้ผู้คนในชุมชนได้กราบไหว้บูชา เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์สำคัญประจำวัด เป็นที่ร่วมประกอบกิจกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนา

จะเห็นได้ว่าสถานที่ศักดิ์สิทธิ์แต่ละแห่งตามที่ได้มีการบอกเล่าต่อ ๆ กันมา เป็นสิ่งที่สร้างความสัมพันธ์ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในชุมชนทั้งสิ้น เพราะมีการนับถือพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ จึงมีการทำกิจกรรมตามประเพณีร่วมกันและบุคคลศักดิ์สิทธิ์ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างความสัมพันธ์ของชาวบ้านในชุมชน ทั้งนี้จะมีวัดเป็นศูนย์กลางในการหลอมรวมจิตใจ และเจ้าอาวาสต้องรอบรู้ทุกด้าน เพื่อที่จะเป็นผู้นำที่ดีให้แก่ชาวบ้าน เป็นแกนนำในการพัฒนาชุมชน รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจในการดำรงชีพ วัดดินดอน มือดีเจ้าอาวาสที่มีชื่อเสียงอยู่ 2 รูป ได้แก่ พ่อท่านในบัว และพระครูสุนทร มีเรื่องเล่าว่าในอดีตมีช้างพลายจักจั่นตกมัน จะคอยอาละวาดชาวบ้าน ชาวบ้านจึงหนีขึ้นไปบนวัดดินดอน แต่ช้างกลับไม่กล้าขึ้น ช้างส่งเสียงดัง เดินวนอยู่รอบวัด ชาวบ้านจึงเชื่อว่าเป็นเพราะความศักดิ์สิทธิ์ของพ่อท่านในบัว ส่วนพระครูสุนทร ตามเรื่องเล่าได้กล่าวเกี่ยวกับ เครื่องรางของขลังของพระครูสุนทร คือ สายคาดสะเอวของพระครูสุนทรมีความพิเศษตรงที่วันกับผ้าขาว ผ้าขาวต้องซักกับน้ำฝนในวันจันทร์เดือนสิบสอง สมัยนั้นมีการส่งทหารไปรบ ทหารคนใดมีสายคาดสะเอวพระครูสุนทรจะรอดปลอดภัยกลับมา บางท่านมีบทบาทเกี่ยวกับสังคม ตั้งแต่การสร้างวัด สร้างโรงเรียน และในการสร้างวัดถมุงคลช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เช่นเรื่องเล่าพ่อท่านหมึก ท่านเป็นผู้มีความเด็ดขาด มีคุณธรรม ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ มีรูปปั้นไว้เคารพบูชา สำหรับพ่อท่านคล้าย ชาวบ้านนับถือว่าเป็นพระที่มีความศักดิ์สิทธิ์พูดอย่างไรเป็นอย่างนั้น เวลาชาวบ้านจะขึ้นบ้านใหม่ ซ้อรถป้ายแดง ทำขวัญต่าง ๆ ก็ไปเอาน้ำบ่อน้ำพ่อท่านคล้ายมาปะพรม จะเห็นได้ว่าเรื่องเล่า ตำนาน ของสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และบุคคลศักดิ์สิทธิ์ มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งทำให้เกิดการสร้างความสัมพันธ์กันขึ้น เกิดการไปมาหาสู่ร่วมบุญร่วมประเพณีซึ่งกันและกัน ปฏิบัติสืบทอดต่อ ๆ กันมาถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ยังมีสถานที่ที่รับเอาอารยธรรมจากเรื่องราวเกียรติของอินเดีย เป็นวรรณกรรมที่มีเค้าโครงมาจากเรื่องรามายณะ เป็นนิทานที่แพร่หลายอยู่ทั่วไปในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพราะพ่อค้าชาวอินเดียได้นำวัฒนธรรมและศาสนาไปด้วย กลายเป็นนิทานที่รู้จักกันเป็นอย่างดี มีการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมของประเทศนั้นจนกลายเป็นวรรณคดีประจำชาติ เชื่อว่าน่าจะเป็นที่รู้จักในหมู่ชาวไทยมาตั้งแต่สมัยโบราณ จากอิทธิพลของศาสนาพราหมณ์-ฮินดู มาเป็นเรื่องเล่าในชุมชน คือ หินรอยควาย ของถ้ำแก้วสุรگانต์ โดยช่วงหลังมีการสร้างโดยใช้ปูนปรับทางแต่งสถานที่ใหม่ หินรอยควายจึงหายไป แต่ยังคงเป็นเรื่องเล่าสืบต่อมาว่ารอยควายคือตำนานเทพี

จะเห็นได้ว่าสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ บุคคลศักดิ์สิทธิ์ มีอิทธิพลในการสร้างความสัมพันธ์ของคนในชุมชน เพราะผู้คนจะมีความเชื่อ ความศรัทธา ซึ่งส่วนใหญ่จะมาจากพระพุทธศาสนา และจะมีมาจากศาสนาพราหมณ์-ฮินดูอยู่บ้าง ดังนั้นสิ่งเหล่านี้จะก่อให้เกิดการรู้จักตนเอง การปฏิบัติตนที่มาจากสถานการณหรือพิธีกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ก่อให้เกิดพฤติกรรมให้รู้จักการสร้างความสัมพันธ์ขึ้นในชุมชนต่อเรื่องเล่า ตำนาน สิ่งศักดิ์สิทธิ์ อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช

อภิปรายผล

การศึกษาบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่า ตำนาน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยพบว่าบทบาทหน้าที่ด้านวิถีชีวิตและการประกอบอาชีพ ชุมชนมีการประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก จึงมีความคิดความเชื่อในการพึ่งพาบุคคลหรือสถานที่ที่มีความเชื่อว่าจะดลบันดาลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น สนับสนุนเกื้อกูลอาชีพให้คงอยู่และ

เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง สร้างรายได้เลี้ยงชีพตนเองและครอบครัว อีกทั้งอิทธิพลทางศาสนายังสอดประสานให้ชุมชนอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติได้

บทบาทหน้าที่ด้านการให้ความรู้ การถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังในบทความงานวิจัยเรื่อง “บทบาทหน้าที่ของมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในการสร้างอัตลักษณ์ชุมชน ตำบลหนองกะท้าว อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก” (Naijarun, 2018) ได้นำเสนอในประเด็นไว้ว่ามีการเน้นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ของชุมชน อีกทั้งเน้นถึงบทบาทในการอธิบายที่มาของอัตลักษณ์ของกลุ่มและพิธีกรรมทางการศึกษา การฝึกอบรมระเบียบทางสังคม การรักษามาตรฐานพฤติกรรมทางสังคม ผลการศึกษาบทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่าตำนาน อำเภอลานสกา สอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว ดังจะเห็นได้จากบทบาทหน้าที่จากเรื่องเล่าสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมของชาวภาคใต้ เห็นถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมในด้านศิลปะการแสดงประจำถิ่น วัฒนธรรมด้านการประกอบอาหาร รวมไปถึงบทบาทหน้าที่ในการให้ความรู้ เป็นการเรียนรู้และการส่งต่ออย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผน ทั้งความเชื่อ ทศนคติ ความคิด การกระทำ และเป็นการสื่อความผ่านระบบสัญลักษณ์ที่ได้มีการใช้ร่วมกัน

สำหรับบทบาทหน้าที่ในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ได้ทำให้รับรู้เรื่องราวประวัติความเป็นมาของบุคคลในท้องถิ่น ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานที่ มีการเล่าเรื่องอธิบายเชื่อมโยงในมิติของเวลาที่สะท้อนถึงตัวบุคคลที่ผูกพันกับพื้นที่ โดยบุคคลจะมีความรู้สึกผูกพันและรู้สึกถึงความเป็นตัวตนของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ เพราะมีความเชื่อร่วมกันทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ซึ่งส่งผลให้คนในชุมชนเกิดจิตสำนึกร่วมกันในการอนุรักษ์ ดูแล สถานที่ซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของคนในชุมชน

ส่วนบทบาทหน้าที่ในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ในบทความงานวิจัยเรื่อง “การศึกษาโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ทางสังคมที่เกี่ยวกับความเชื่อและพิธีกรรมต่อเจ้าหลวงคำแดง อำเภอลำปาง จังหวัดเชียงใหม่” Inwan (2016) ได้นำเสนอประเด็นในส่วนบทบาทหน้าที่ทางสังคมว่ามีความสัมพันธ์ของคนในชุมชนในด้านความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ความสัมพันธ์แบบเครือข่าย และความสัมพันธ์ในระบบการผลิต การประกอบอาชีพ การสร้างพลังอำนาจของบุคคล และการสร้างขวัญ กำลังใจ ในงานวิจัยนี้มีผลการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าวด้วยบทบาทหน้าที่จากเรื่องเล่าจะมีการกล่าวถึงบุคคลศักดิ์สิทธิ์ที่ถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชุมชน สร้างความเชื่อและความศรัทธา และยังเป็นผู้นำชุมชนที่ดี เป็นแบบอย่างของคนรุ่นหลัง อีกทั้งชุมชนมีความสามารถในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น จนเกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันจนประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

บทความวิจัยนี้สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ ในการนำเสนอเรื่องเล่า ตำนานซึ่งถือเป็นวรรณกรรมมุขปาฐะอันทรงคุณค่าในพื้นที่อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรูปแบบสื่อสร้างสรรค์ เช่น หนังสือเรื่องเล่า ตำนาน เพื่อให้เยาวชน ได้ศึกษาเรียนรู้เรื่องเล่า ตำนานพื้นบ้านของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบประวัติศาสตร์ บทบาทหน้าที่ของเรื่องเล่า ตำนาน ในพื้นที่อำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญทุกท่านในพื้นที่อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ทุกท่านได้เสียสละเวลาในการให้สัมภาษณ์ด้วยความตั้งใจและทุ่มเท ขอขอบคุณทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

(สกสว.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประโยชน์อันใดที่เกิดจากการทำวิจัยในครั้งนี้ ย่อมเป็นผลมาจากความกรุณาของท่านดังกล่าวข้างต้น

References

- Chancharung, S. (2022). Sage Villager of Khun Talay Subdistrict. *Interview*, 11 February 2022. (in Thai)
- Chanaduang, Y. (2022). Sage Villager of Khun Talay Subdistrict. *Interview*, 5 February 2022. (in Thai)
- Hongsuwan, P. (2008). *Once Upon A Time: About Myths and Culture: Collection of Folklore Articles, Projected Images in the Dimensions of Identity, Ethnic, Gender, Discourse, Ways of Thinking, and Symbols*. Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Inwan, S. (2016, January-June). A Study of Structure and Function of the Beliefs and Ritual Respecting to Chao Luang Kham Dang in Chiang Dao District, Chiang Mai Province. *Ganesha Journal*, 12(1), 73-86. (in Thai)
- Karnchana, N. (2022). Sage Villager of Khun Talay Subdistrict. *Interview*, 12 February 2022. (in Thai)
- Na Thalung, S. (2014). *Folklore Theory and Methodology of Myth-Folktale Analysis*. (3rd. ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press. (in Thai)
- Naijarun, K. (2018, September - December). The Role of Intangible Cultural Heritage in the Production of the Community Identity: The Case Study of Nangkatao Sub-district, Nakornthai district, Phitsanulok province. *Thai Version of Humanities, Social Sciences, and Arts*, 11(3), 329-344. (in Thai)
- Passakon, J. (2022). A Villager of Lansaka Subdistrict. *Interview*, 11 March 2022. (in Thai)
- Petchu, K. and Team. (2014). *100th Years of Lansaka District, Nakhon Si Thammarat Province*. n.p. (in Thai)
- Phongkrathung, P. (2022) A Villager of Thadee Subdistrict. *Interview*, 28 April 2022. (in Thai)
- Phonhiran, S. (2022). A Villager of Khao Kaew Subdistrict. *Interview*, 5 March 2022. (in Thai)
- Plengsang, P. (2022). Vice President of Community Tourism Association, Lansaka District. *Interview*, 25 February 2022. (in Thai)
- Sakthani, P. (2022). President of Community Tourism Association, Lansaka District. *Interview*, 25 February 2022. (in Thai)
- Uttarit, K. (2022). A Villager of Lansaka Subdistrict. *Interview*, 18 March 2022. (in Thai)

ผู้เขียน

ดร.จุไรรัตน์ รัตติโชติ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าม่วง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: Jurairat_rat@nstru.ac.th

อาจารย์วรวេช ว่องศิริ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: worawet_won@nstru.ac.th

อาจารย์สุธี โส้ปะกลาง

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280
E-mail: sutee_sop@nstru.ac.th

